

NŐK VILÁGA.

AZ UNITÁRIUS KÖZLÖNY MELLÉKLAPJA.

FŐMUNKATÁRSOK: FANGHNÉ GYUJTÓ IZABELLA, PERCZELNÉ
KOZMA FLÓRA, RAFFAJ IRMA.

Ima.

Gombos Erzsike koporsójánál.

Örök bíró! a ki ítéletet mondasz az élők és halottak felett! Szívünk vágyait, reményeit; lelkünk gondolatát s nagyratörekvéseit mérlegeled és akaratod szerint valóra váltód vagy korai sirba döntöd: ssent félelemmel emeljük fel szemünket hozzád, hogy megtudjuk: ha valjon igazak-e a te ítéleteid és meglátogatásodnak karjai boldogságunkért nehezdednek-e reánk?!

Ne fordítsd el tőlünk orczádat! Ne mutasd nekünk profétáidat, választottjaid seregét: a mit ők mondanak, ígérnek akkor, a midőn csaknem mindent vesztettünk, alig több a hideg szónál, az erőtlen szalmaszálnál! Ne szünjék meg Uram a te ajkaid beszéde: az angyalok éneke is csak zengő ércz és pengő czimbalom, midőn a kétségbeesés örvényei között hanyattatunk. Tégedet óhajtunk, hogy megtudjuk, ha Atyánk vagy-e nekünk?

Szólj óh Uram! Közetlen a mi lelkünkhoz férjen a te ajkaidnak beszéde!

Te tudod oh Isten! mily szent buzgósággal, mélységes mély hittel imádtunk, áldottunk tégedet, mert azt láttuk, hittük, hogy a mi szerelmünket megszentelted, áldásossá tetted a te szeretetteddel. Úgy hittük, hogy lelked csodás fényének egy sugara csókolta tisztára, fenségessé, széppé, a mi leányunk lelkét; hogy kimeríthetetlen szereteted mélységes tengeréből áldottad meg szívét, tetted gazdaggá kebelét, hogy tudjon szeretni önfeláldozásig, boldogságunkra. Azt hittük, hogy végtelen kegyelmed, atyai irgalmad bizonyosságul adtad ötet s gondviselésed árnyékában azért nevelted „testben és lelekben, előtted és az emberek előtt való kedvességben“ oly magas fokára az emberi szívben élő eszményiségnek, hogy a mi sokat szenvedett, mély sebekből vérző szívünknek vigasztalása legyen ő benne; hogy az élet küzdelmében hőtől eltikkadott, vihartól megtépett, ezerszer csalódott s győzelmet csak egyszer hogyha aratot szívünket szerelme, hűsége, angyal szelidsége árnyékában megnyugtassuk, gyógyígtassuk és kárpótoljuk.

Oh mi Istenünk! tu tudod, hogy nagy kegyelmességedhez méltók akartunk lenni. Mindent, mindent áldozatul hoztunk s csak most 17 hét alatt te tudod jó Atyánk, hogy míg a földi légkör határi közt, embervilágunk ezereinek sóhajjal, jajjaival együtt, nehéz szenvedések miatt szivettépőn elhangzott fájdalmas panaszát hallottuk; míg aggodó lelkünk, szívünk fölfogták, meghallották a lázas kebelben félelem közt vergődő szive dobogását; míg volt egy szó, egy lehelet, szelid szemekből leolvasható néma kívánsága: addig, Te tudod, hogy mindent megtettünk, mit ember tehet; elhívtuk a tudást, az ismeretet, hogy keresse ki és hozza el nekünk, a mi gyermekünknek, a mi gyógyító fűvet teremnek a kertek, a balzsamos rétek; rácsókoltuk szívünk forró szeretetét a melylyel dajkáltuk, gondoztuk s 18 éven át féltve, óva keblünkön tartottuk.

És mégis hiába! Elvesztettük őtet. „Az örök láthatatlanba siető lelkét nem tarthatá vissza a legnagyobb erő: a szeretet.“

Hiába volt, a Te mindenható szeretetteddel egyesült önfeláldozásunk! Szívünk vérével, életünk föláldozásával is készek valánk meggátlani a viruló életet, most mégis fájdalmas panasz között zokogjuk: nincs, nincs a mi gyermekünk! Oh van-e valakinek nagyobb oka a siralomra, mint nekünk, kiknek az Ur egyik bánatunkra más bánatot adott?

Oh jőjj s mond meg nekünk mi áldott Istenünk, hogy van számunkra atyai lelkednek vigasztalása. Jelentsd ki, hogy most, midőn megháborodott a nagy fájdalom miatt a mi szívünk és lelkünk; midőn a kétség háborgó hullámai közt nem is hallhatjuk a Te vigasztaló szódat: majd elcsöndesül keblünk viharja s lelkünk egyedül, egy megszentelt magános pillanatban hallani fog meznyei kijelentést s abban tudtul adod nekünk, hogy nem halt meg, dicső honába, méltóbb társai, az angyalokhoz költözött, a hol vár reátok, akkor reája ismerünk édes atyai kezedre, mely ha szívünkön vérző sebet támaszt, azt csak azért teszi, hogy az annál még mélyebbet, melyet emberi kéz ejtett, megnyihitse, gyógyulni segítse; akkor megértjük, hogy ha gazdagabbá tette a meny dicsőségét azzal, a ki nekünk itt „menyország volt“ s nélküle pusztá lett a virágos rét, örömtelen a szépséges világ: kedvesebbé, kívánatosabbá tette az örökéletet és a halál borzalmasságától, félelmétől szívünket feloldoztad. Tudni, hinni, hogy ő, a mi szívünk szerelmes gyermeke ott van a Te országodban, egyet jelent a vele való találkozás vágyával és az örök élet bizonyosságának reménységével.

Boldogits oh Atyánk, mert az vagy te nekünk s midőn meglátogatsz, szeretetből teszed.

Legyen hittünk szerint! Iűvezítsd gyermekünk, az áldott jó leányt, szerető hű testvért. Liliom testének adj csendes nyugalmat, nagy szenvedés után enyhét s pihenést! Virrasszon felette a hű emlékezet! Töröld le, száritsd fel könnyeidet, gyógyítsd sebeinket, a hit balzsamával, a viszontlátásnak nagy reménységével. Hallgass meg. Amen.



Könyveinkről.

(Folytatás.)

Multkori közleményem Boros György imakönyvének elmékedéseit ismertette, most pedig néhány szóval imáiról szeretném megemlékezni.

Ha bemegyünk egy könyvkereskedésbe, hogy ott imakönyvet kérjünk, rendszeren és nagyon természetesen, az az első kérdés az árusító részéről, *milyen vallásu* egyén számára lesz az vásárolva, hogy azután a felelethez mértén a katolikusnak katolikus, a reformátusnak református irányu s így tovább minden vallásfelekezetűnek más-más imákat osztogasson

Minden unitárius imának, de különösen a mi női kis imakönyvünknek az a megfizethetetlen előnye van, hogy valamint az unitárius tanok, eszmék, elvek valláskülömbőség nélkül mindenkinek szólnak, mindenki által acceptálhatók, ugyanugy e kis könyv is egyformán emel minden női szívet Istenéhez Mert Máriához, szentekhez, Jézus Krisztushoz nem mindenki imádkozik, hanem ahhoz az egyetemes szellemhez, kit mi *egy istenünknek* nevezünk, valláskülömbőség nélkül minden hívő ember

felemelkedik! Boros imakönyvét akár keresztény, akár zsidó vagy felekezetenküli vegye a kezébe — ha egyáltalában szokott és tud imádkozni, — ezeket az imákat bármikor használhatja. Mert ezek nem *felekezeti*, egyoldalú gondolatokat tartalmaznak, hanem oly általános *emberei* óhajokkal és fohászokkal ismertetnek meg bennünket, melyek ha még esetleg nem is törtek ki szívünkől, bizonyára ott szunynyadnak azok a mi asszonyi lelkünk legmélyén!

Egy verőfényes nyári, falusi reggelre irt ima e szavakat adja ajkunkra: „Minden teremtmény él, mozog, munkálkodik. A munkások mélabús dala, a pacsirták szárnycsattogása, a kis férgek zizegése mind egy-egy hála ima Te hozzád az életért, az erőért, a napsugárért, a virágillatért, a harmatkseppért és az édes mézért. Az éj csillagai, mintha szégyen fogta volna el a királyi nap fényét megpillantva, félrevonultak, de ők sem pihennek, hanem erőt gyűjtenek, hogyha jön a sötét éjszaka, megjelenjenek és utat mutatának a vándornak.

Ezeknek a látása növeli erőmet és megtanít, hogy nekem is az én szegénységem és gyöngeségem gazdagság és erő lesz, mihelyt *kellő időben állok elé ott, a hol segítségre van szükség.*“

„Jól esik lelkemnek, Atyám“ folytatja e szép kis ima másutt, hogy hálát adhatok neked, hogy kicsinységemet fölemelted magadhoz, s megengedted, hogy gyöngé imámmal én is csatlakozzam a többi teremtményeid hálaadó zenéjéhez. Hálát adok neked, hogy meghallgattad könyörgésemet, hálát, hogy őrizted enyéimet, növeled gyermekeimet s erőben megtartod jó férjemet, a kinek oldala mellé állítottál.

Köszönöm a napot és az éjszakát, köszönöm az üdítő harmatot és az áldó melegséget, köszönöm életemet és reménységemet

Vajjon van-e olyan hívő és istenfélő családanya a világon, kinek e szavak ne a szívéből jönnének? Vajjon eszünkbe jut-e ezen imánál azt kérdezni, hogy *milyen* vallásu nő számára lett ez irva?! Nem érezzük-e, hogy e fohászokat velünk mondhatja a világ összes asszonya. Mert a léleknek ezen ösztönszerű sóhajaihoz még ki-ki hozzáfűzheti az ő vallásos meggyőződését, a megváltójához vagy a szentjeihez való könyörgést, ezek a szavak fogják azért imádságának magját képezni, a szabadon gondolkodó vagy felekezeten kívül álló hívő embernek pedig egy betűvel sem mond többet, mint amit annak *egyéni* hite sugalmaz.

Egy másik reggeli ima ezeket mondja: „Mindenható szellem, jó Atyám. Magasra törő lelket adtál nekem, oh engedd meg, hogy ez a lélek feléd közeledhessék. Közelbb hozzád

Uram, mind közelebb, mert különben nem hallom meg szavadat s nem értem meg bölcs tanácsodat.

Egy kicsinyke fűszál ott a kert közepén, a fakadó bimbó a virágtáblában elenyésszik, elvész ha nincs gondozója . . . én is itt egyedül csak bujdosó leszek, ha felém nem nyujtod Atyai jobb kezed.“

Az „összel“ czimű költői szép ima következőképen elméldtet bennünket: „Elszorult a szívem s kételkedés szállotta meg elmémet Atyám, életnek Istene! Láttam a halál árnyékát, szép rózsáim levelein elvonulni; hallottam az enyészet hirnökeinek csöndes susogását, amott a fák között Midőn kis fecskéimet kerestem ablakom előtt, üres volt a száraz ág és néma a tájék. Midőn mind ezeket láttam s midőn azt is elmémbe vettem, hogy mindenki *hazafelé* siet, az én lelkem is megindult, hogy biztos otthonába, a Te lelked társaságába jusson, a hol nincsen enyészet, nincs romlandóság.“

Nagyon szép a „lelki világosságért“ való ima is.

„Világosság szent atyja“ mondja a kezdetén „jelenj meg én nekem, mivel én is *fölfelé* vágyom, föl oda, a hol a te isteni lelked fényessége tündököl . . . Te adtál fölvilágosult szellemet a népek kormányzóinak, hogy azok föltárják előttünk is a tudomány és az ismeret csarnokait.“

„Látom, hogy mily sokkal szebb és tökéletesebb e világ, ha azt az értelem, ismeret és tudástól megvilágított szemmel vizsgáljuk Látom, hogy még saját életem folyását is mennyire könnyebbé és kellemesebbé tehetem, ha mindennap egy-két perczet foglalkozom a nagy és nemes lelkek gondolataival . . .“

„Mily boldogító érzés“ mondja ugyanez az ima, „ha én kis házam falai közé összegyűjthetem ezeket a szellemóriásokat és hallgathatom bölcsességüket. Mily megnyugtató, ha enyéimmal együtt, a családi körben egyszerre élvezhetem a *multat* és a *jelent*“.

Gyönyörű a csalódott nő imája, ki egyet elvesztve igéri Istenének, hogy ezentul *egy* helyett szeretni fog *mindenkit* „ . . . szeretni fogom a szenvedőt, a ki oly vigasztalan, mint én; szeretni a virágot, mely illatát rám árasztja, szeretni a kertet, a mely lebjait rám bocsátja, szeretni fogom a jót, az igazat és mind azt, ami nemes, ami szép és szent, mert ekkor mindig veled leszek Istenem.“

Nekem — örökösen betegeskedő asszonynak — nagyon kedves a „betegség után“-i ima.

„Hozzád jövök és leborulok szined előtt jó Isten. Ujból éreztem a szabad szellő lengedését, ujból éreztem az áldott nap

sugarai éltető melegét. Újból láttam kedves virágaimat. Oly szívélyesen köszöntöttek. Újból ültem a fák lombjai alatt. Oly szeliden hajoltak fölém. Határtalan öröm, mennyei boldogság veszen körül mindenfelől. Mintha most születtem volna erre a földre.

Ez a te műved mindenható bölcsesség. A te műved, hogy a mi számunkra a rossz is jó gyümölcsöt terem. Te adod a fájdalmat, hogy élvezhessük az örömet. Te adod a betegséget, hogy tanuljunk megbecsülni az egészséget.

Nagyon szép a „fohász békességért“ „Világok alkotója, mindenható felség! Te úgy teremtetted az embert, hogy élete első percétől az utolsóig legyen körülveve emberekkel. Midőn még ott van bölcsőjében, az anyát egy pillanatra sem nélkülözheti. Nemcsak a táplálékot, hanem az oltalmat is egészen tőle várja. Neki a szeretet segítége nélkül egy rövid óra alatt megsemmisülne egész élete.

Midőn ezt elgondolom, eszembe jut az is, hogy a családi kör, a társadalom rétegei, sőt az egész ország is olyan, mint a ringó bölcső. Mindeniket egy biztos kéz, mindeniket önzetlen szeretet kell, hogy kormányozza, gondozza és a veszélytől megóvjá.

Azért jó Isten életemnek egy-egy pillanatát hadd szenteljem azoknak az érzelmeknek, a melyek csak a *béke* ölén élnek és nőnek biztosan.»

Ezután megható szavakkal emlékezik meg a haza, az egyház és a lelkek békességéről.

Dehogy még a keresztény és unitárius ünnepekre szóló imák is mennyire mindenkinek szólnak, bizonyítja a többek között az egyik karácsonyi ima.

„Valahányszor eszembe jut a jászol, melyet a keletiek képzelődése a Mária gyermekének bölcsőül kijelölt, mindannyiszor kibékülök sorsommal, az emberekkel és a világgal. Látom, oh hatalom istene, hogy minden anya büszke lehet anyaságára, mert ha Te úgy akarod, a legegyszerűbb ringó bölcsőből világhódító hős, szíveket bűvölő költő, vagy embereket idvezítő megváltó származhatik

Ez a nap az *anyák* ünnepnapja, ez a nap a nőknek fényes karácsonyja! Ma öröm ébred fel a kicsiny konyhóban és ünnepek ül a palota lakója. Ma a gyermekserég játékát keresi, a feyvert hordozó a békét hirdeti . . .“

Végül mondja „... az anyai szeretet átváltozik bennem *emberszeretetté* s egyaránt anyémnek látok minden gyermeket, egyaránt testvérnek érzem magamat mindenkivel szemben.“

Vajjon e nagy emberek bölcsőjét, születését dicsőítő imát nem imádkozhatja-e velünk az egész világ, de különösen minden anya?

Dávid Ferencz halála évfordulójára irt imában a következő magas értelmű szavak foglaltatnak: „Idő és örökkévalóság Istene! Emlékemben fölvonul mult időknek képe. Hitemnek ősei megjelennek lelki szemeim előtt. Látom azt a lelkes és lelkesítő munkát, a melylyel a hit templomát megtisztítani készülnek a hűtlen sáfároktól, kik megfélekedtek annak tisztaságáról. Milyen elszántság, mily lelki bátorság sugárzik szemükből? Előttük a veszedelem, mellettük a halál s hátuk mögött az elhagyottság, de ez őket nem csüggeszti, *sőt talán erősíti*. Jelszavuk az, amit nagy mesterüktől tanultak: az én országom nem e világból való, s mintha a lélek szárnyain járnának, mindig csak *előre* mennek.“

„Érzem — mondja e gyönyörű ima másutt — hogy egy szép eszméért küzdeni és meghalni is. Érzem, hogy a *halhatatlanság kulcsa a nemes élet és az erős küzdelem*.“

Ime az *egyetemes* imakönyv; mintha ezzel a kijelentésével az egész emberiséget *egygyé* olvasztaná! Nem szab ki hitczikket, nem oktroyál ránk egy-egy vagy más formát, hanem mindnyájunkat megvigasztal azzal a tudattal, hogy bármily felekezethez tartozunk, ha nemesen élünk és küzdünk, megszerezhetjük magunknak az örök életet

De bármennyire egyetemesnek és felekezeten kívül állónak tartsam én Boros imakönyvét *egy* határozott jelleggel még is bír: a *magyar* jelleggel. Nemcsak irányában, nemcsak szabad-
elvé, hazáját dicsőítő gondolataiban magyar, hanem a „nemzeti ünnepekre“ szóló hazafias imájával igazán megpecsételi magyar voltát!

Nemzetem nagy Istene!“ kezdődik e fohász „szent öröm-
érzésre gyul kebelem a mai napon. Hazám őseinek nagy vitéz-
sége, mint egy tündérálom, a szabadság szeretete, mint egy
evangélium, ugy jelennek meg előttem.

Békességnek és hadakozásnak nagy Ura! Ha nem volna annyi dicsőséggel körülvéve szentséges lényed, ha csak ugy ismerhetnélek is, mint *nemzetem* Istenét, oh lehetséges volna-e a Te jószágodhoz méltó hálát adni egy magyar houleánynak.

Bizonyára nem! Hány ezer ellenség dulta, pusztította e földnek minden parányi kis helyét. Hány duló csata emléke sajog föl a történelem muzsája kebeléből! Hányszor nem nyujt-
hatott menedéket még a templom sem, a gonosz ellenség ke-
gyetlenségei elől. Hányszor nem lelta a magyar honját e hazában!
Hányszor szerezte vissza azt az ellenségek karjai közül, mert

Te Isten mindig mellette voltál népednek és megsegítetted,
 „... hálát adok neked Isten — mondja végül e hazafias ima
 hogy engemet magyar nőnek teremtettél, hálát adok, hogy aj-
 kamat a magyar szó szent igéivel illeted, hálát, hogy költőim
 és prófétáim lehetnek a magyar dalnokok.“

S míg vannak egyházi emberek, kik töprengve aggódnak,
 hogy vajjon nagy költőnk hazafias hymnusza *templomba* való-e,
 vagy sem, nem sérti-e valamiképen a *dogmát**), addig a mi kis
 unitárius imakönyvünk *imái* közé sorolja azt s lelkesen cztálja:

Isten áldd meg a magyart,
 Jó kedvvel, bőséggel,
 Nyujts feléje védő kart,
 Ha küzd ellenséggel.
 Balsors a kit régen tép
 Hozz rá vig esztendőt
Megbűnhödte már e nép
A múltat s jövődöt.

(Vége köv.)

Perczelné Kozma Flóra



Az Erzsébet királyné Szanatóriumról.

Volt egyszer egy szépséges királyné, ki nagyon szerette a
 magyarokat. Szépségénél csak jósága volt nagyobb. De meg-
 halt gyilkos kéz által. Emléke azonban élni fog századokon
 által. Nézem a szanatórium-egyesület évi jelentését s a cim-
 lapján egy kis kép ragadja meg különösen a figyelmemet. Egy
 beteg lányka ágya szélén angyal ül, kiterjesztett szárnyakkal,
 a mi jó királynénk szépséges vonásaival.

A beteg kezét fogja s olyan vigasztalón tekint reá. Ez a
 kép mesél nekünk arról, a ki mindenek felett nemes volt, a ki
 a szerencsétlenekkel, elhagyottakkal együtt érzett, mert maga
 is sokat szenvedett.

Az ő emlékére emelték jótékony emberbarátok azt a szép
 házat, mely céljainak megfelelően, a szegénysorsu tüdőbetegek
 gyógyítására van berendezve. I. Ferencz József ő császári és
 királyi felsége legmagasabb védnöksége alatt alakult az a nagy
 és előkelő egyesület, melynek élén Batthányi Lajos gróf áll s
 melyet 1898-ban Korányi Frigyes alapított.

Ez év január hó valamelyik fagyos, zimankós reggelén

*) Nehány bónappal ezelőtt folyt a nagy vita.

három tagu társaság törekedett különféle irányból a Szép Ilona a budai hegyvidék e turistai csomópontja felé.

Mindenütt csend. Csak a lovak csengői csilingeltek. És ebben a reneteg, cukros erdőben mintha fantastikus alakok mozogtak volna a kékes ködben. Nagyon szép volt, olyan mintegy téli rege, karácsonyi mese, de hideg, dermesztő hideg. S mindig emelkedve, végre fölértünk a dombtetőre, melynek tulsó menedékén ozondus levegőben, 340 méter magasságban a tenger színe fölött, épült az Erzsébet Királyné Szanatorium. A telep maga egészében a legnagyobb emelkedésű, a János hegy által van tökéletesen védve az északi szél ellen. A főépület nyitott, fekvő folyosójáról remek kilátás nyílik, a szem mértföldekre ellát, a beteg lelke hónapokon át sem unja meg ezt nézni. A lenyugvó nap bitoros pompája, az esti fekvő kuránál, a szembe ragyogó esthajnali csillag gyönyörködteti az intézet ápoltságait. A betegek lehetőleg sokat tartózkodnak a szabadban, fekvő helyeiken, jól beburkolva a fagyos, hideg levegőben is. Azt mondják, eleinte kissé nehéz megszokni, mert az arcza, orra egyik-másik betegnek érzékeny, de későbbben hozzászoknak, szinte vágyódnak ki a hideg levegőre.

Edző és erősítő vizkura, bőséges jó táplálkozás, folyton orvosi felügyelet alatt, a javulás útjára jutnak, a kik idejében jöttek, meggyógyulnak, még a súlyosabbak is, természetesen kellő hónapok multával.

De folytatom utunk, érkezésünk leírását. A szanatoriumhoz érve, szembe tűnt nekem az épület szépsége, vidám könnyedsége. A fekvő folyósókon, úgy mint az alsó tornácson, a kedélyre jótékonyan ható föliratok vannak.

Madách híres szavai: Mondottam ember, küzdj és bizva bizzál! Vörösmarty mondása: „Nincs veszve bármi sors között, ki el nem csüggedett!” Kozma Andor ide készült szép mondása: „Ád az Isten orvosságot bőven, napsugárban, szabad levegőben!”

Meghatva léptem át e ház küszöbét, hol az orvos urak jósága, önfeláldozása küzd az ellen az irtó betegség ellen, mely anyai családra hozott már gyászt és szenvedést.

Kellő tisztálkodás után ruhánkat föltűzve, hogy a földet ne érje, léptünk be a betegek nagy, tágas ebédlőjébe. A tiszta, hófehér abroszokkal leterített s megterített asztalok körül ültek a betegek, külön asztaloknál a nők, s a férfiak ismét csoportosan együtt

Itt olvastam én Jakab Ödön vidám elbeszélését „a frakk-ról” és sikerült a betegeket felvidítani, nevettek s így czélo-

mat elérve, társnőm a harmónium hangja és kísérete mellett énekelt néhány szép dalt, mit szintén örömmel hallgattak.

Csaknem mind fiatalok, több férfi mint nő. Általában a szerény középosztályból való nők és férfiak. Jó színben, piros arczczal alig hinnők, hogy betegek; de ha figyelünk, halljuk itt is, ott is a köhögést, a köhécselést s ez összeszorítja szívünket.

A főorvos, Kuthy Dezső lakásán voltunk kis villásröggelire, mert már akkor egy óra felé járt az idő; újra a csengős szánou tér-tünk vissza a szép Ilonához. Milyen más ott a tavasz. Mily ragyogó pompával köszönt rájuk, mennyi madár zenghet az erdőben, ahol most fagyos, csendes minden, csak emberszerető szívek munkája végzi zajtalan áldásos tevékenységét. És elmondhatjuk, hogy az Erzsébet Szanatorium ma Európa egyik legkiválóbban megalkotott tüdő-szanatoriuma.

Megteremtője Korányi Frigyes, önzetlen építője Czigler Győző műegyetemi tanár.

Bogyay Kálmán.



Japánról.

(Vége.)

Milyen kicsik, halványok ezek a kimerült vérű herczegnők! Hanem az öltözetük, az remek. Egészen elütő a szokott japáni viselettől, melyet nem látni sem legyezőkön, sem más festményeken. Ugy látszik, kizárólag az udvar számára van fenntartva. Alól rendkívül kiszélesedő, a török nőkéhez hasonló bugyogóból áll. a rendesnél rövidebb kaftánnal, melynek az ujja szinte földig ér. Még a hajviseletük is más, és valami sphinxszerű szárny, melyek közt a sárgás arczocskák még kisebbeknek tetszenek s végül az egész czopfban hull alá. Az öltözetek szövetei a legremekebbek, amiket képzelni lehet. A tengerhullámszerűen suhogó nehéz selymek csodás virágokkal, madarakkal, szörnyetegekkel vannak kivarva, melyek viselőjük családí czimerét képviselik

Az egész jelenség valami olyan sajátságos, mondhatni tulvilági és magasztos, rutságában azt a benyomást teszi, mintha alakjai valami régi könyv lapjai közül keltek volna életre s jelentek volna meg egy pillanatra az élők között, kiknek az öröklődésén, hogy másnak látszanak, mint a kik valójában, leplezetlen gunynyal mosolyognak.

A másik ünnepély a császári kertekben folyt le. A császárné évente csak kétszer mutatkozik, akkor is csak válogatott

társaság előtt, tavasszal a cseresznyefák virágzása és ősszel a krizánthém nyílás alkalmával.

Végtelen nehézségek után végre erre is sikerült a francia írónak meghívót szereznie. De ez már japán nyelven volt szerkesztve és egy roppant arany krizánthémmel, a hagyományos császári czimervirággal diszítve és kibetűzhetlen hieroglifákban megírva.

A királyi palota rengeteg kertek mélyében rejlik, az utcán járóelökre nézve teljesen láthatatlan és a várostól nagyon messze van. Bár a palota maga japáni modorban épült, felkonkorodó fedelek több egymásra rakott rétegeből áll, a bejáratnál fekete harisnyás, frakkos, vörös mellényes szolgasereg fogadja az érkezőket, akik mintegy negyven személy, rendkívül sok czeremonia után juthatnak csak az ünnepély színhelyére.

Mindezeket itt hosszas lenne elbeszélni, pedig a pompás kertek, a képzeletet felülmuló remekszép krizánthémek leírása nagyon érdekes. Csak pár szót még a császárnéről, erről az eszes, mélyen gondolkodó, de hideg szívü uralkodónőről, aki politikával is szeret foglalkozni.

A bokrok közé rejtett európai zenekar Rigolettoból játsza az utolsó felvonásbeli négyest, mikor egyszerre az udvar jöveletét jelző moraj hangzik fel: „Jönnek,“ És a nézők szemei előtt olyan jelenet bontakozik ki, amely nemcsak egyetlen, de utolsó is a maga nemében, mert a rákövetkező évben egy udvari rendelet betiltotta a nemzeti viseletben való megjelenést és a krizánthémek ünnepére, melyet már akkor „garden-party“-nak neveztek, úgy maga a császárné, mint az udvara sötétszinü, magasnyaku ruhában jelent meg, melyet Páris egyik legelső ruhaművésze készített, rendeletére.

Ez egyszer Haron-Ko (Tavaszi) császárné és vele együtt az udvar hölgyei még nemzeti viseletben jelent meg, tarka napernyők árnyában. Az ott elől, violaszin öltözetben, fehér krizánthémekkel maga a császárné. Megjelenésére a zenekar abbanhagyja az idegen melodiákat és valami nemzeti himnuszfélébe kezd. Ennek a hangjai mellett lépdél aztán a tarka, fényes csoport, ruhája suhogásával szinte tulharsogva a zenét. És minő fény, mily remek színjáték, mennyi ragyogás! De ime, most halad el a clászárnő. Milyen sajtáságos jelenség! ez a hideg, bálványyszerü arcz ferdevágásu, alig nyitott, belfelé, elfelé tekintő szemeivel, kifejezéstelen, halottszerü mosolyával. Az orra kicsi, de hajlott sasszerü, előreálló álla gögös, kemény kifejezést ad az arczának. A termete kicsiny, alakja teljesen elvész a bő, kemény selyem redői között, keze, melylyel a napernyőt tartja,

parányi, gyermekkéz. Ő maga és udvarhölgyei is valamennyien ki vannak festve fehérre, vörösre, a hol kell, feketére, ami még halottszerűbbé teszi. Ütemszerűen lépeget parányi piros papucsában, sem jobbra, sem balra nem nézve, csak olykor kissé megbillentve a fejét a mélyen hajlongó vendégek felé.

Egy tágas kioszkban terített asztal áll, egészen európai módon elrendezve, pezsgős poharakkal, ezüstneművel, pástétó-mokkal, virágokkal, gyümölcsökkel megrakva. A császárnő helyet foglal egy magas széken az asztalfőn, körülötte az udvara, tovább a vendégek, miközben egy egész hadsereg sárga arczu, fekete frakkos, vörös mellényes apró szolgáló madárkönnyűséggel, rabszolga alázattal végzi a felszolgálatát s a zenekar valamely olasz opera dallamait játsza, ezután folytatja körsétáját a kertben, a vendégek is eltávoznak, igyekezve úgy elhelyezkedni, hogy visszatérőleg még egyszer láthassák elvonulni a mesésen fényes látományt.

Még egyszer, utóljára elhalad a császárnő kíséretével, még egyszer elkápráztatva exotikus pompájával a bámulók szemét, aztán eltűnik a fák, bokrok sűrűjében, hogy elő ne tűnjék többé ilyen fényben, ilyen nagyszerűségben soha, soha többé!

És most hozzá a háboru! Ki tudja, nem sodorja e nyomorba azokat, a kik fényhez, pompához szoktak? nem szoritja-e háttérbe hosszú időre ama szorgalmas nép iparát, művészetét?

S hát még az a sok vér és könny, a mely kegyetlen csapásai nyomán fakad? Oh akkor lesz csak igazán szüksége a japán népnek a keresztény vallás vigasztaló tanaira, az unitarizmus egyszerű, istenakaratóban való megnyugvást, felebaráti szeretetet, feltámadást hirdető igéjére.

Fanghné Gyujtó Izabella,



Levél egy leányhoz.

Drága Gizellám!

Kedves soraidat megkapva sietek rá válaszolni. Megtisztelő rám nézve, hogy ily fontos lépésnél hozzám fordulsz tanácsért. Nem hiába tartottalak mindig jó barátnémnak és nem hiába vonzódtunk ugy egymáshoz.

Kérdésedre direkt választ nem adhatok, mert ily fontos lépésnél, mint a tied, határozott választ csak akkor lehetne adni, ha mindkettőtöket ismernék alaposan. Téged ugyan sikerült az együtt kellemesen eltöltött pár év alatt kiismernem és megvagyok győződve, hogy a kinek kezedet nyujtod, nem fogja megbánni; de nem ismerem völegényedet

Hogy némi felvilágosítást adjak, eléd tárom életemet Tudod te is ép oly jól, mint én, hogy hárman kértek meg engem. És én kikoszarozva a két gazdag kérőt, a szegényhez mentem. Nem könnyelműségből, nem álpuritánságból, hanem, mert ő hozzá vonzódtam.

Hét évvel ezelőtt történt ez és azt tartják, hogy hét év után már megítélhető a házasság.

Én ép oly jól érzem most is magam, mint menyasszony koromban azzal a különbséggel, hogy most három kis lurkó kapaszkodik a szoknyámba.

Szerényen élünk, tartózkodunk minden hiába való kiadástól, nincs adósságunk, nem tartozunk senkinek se és a mi fő, tiszteljük, becsüljük egymást és a vonzalom és szeretet nem csökken, hanem inkább nő és nagyobbodik.

Hány olyan nővel beszéltem, a kik szegényebborsu ismerősökről beszélve nagyban hálálkodtak, hogy gyermekük nincs.

Mi is szegények vagyunk és három gyermekünk van. De ha elgondolom, hogy nem volna egyse, már a pusztá gondolat is elszomorít.

Képzeld el azt, hogy uram csak este jó haza hivatalából és ha ketten volnánk csak, akkor a délelőtt elég volna a ház körüli munkára, délután elunnám magam. Így a délutánt felhasználom, varrok, faldozok a gyermekeknek, kikérdezem a legnagyobbat, játszom a kicsikkel s így eltelik a délután és ha haza jó uram a hivatalból, együtt játszunk a gyermekekkel.

Uram se jobb, miután ő se szeretne gyermekek nélkül élni. Sokszor mondja, mikor összegyül a munka, vagy valami kellemtelensége van: jó hogy gyermekeink vannak, mert ők serkentenek a munkára; tudom, hogy miért vesződöm és türok.

Nem tudom sikerült e nékem, a mint akartam, ha csak példában is egy kis felvilágosítást adni Kettőre hívom fel figyelmedet: Fontos a férfinál is a vallás, mert a kinek nincs hite, hidd el annak nincs szíve. Második pedig, hogy mindig tisztelettel beszéljen az emberekről és különösen a nőkről, mert a ki tisztelettel beszél az emberekről, az maga is becsületes, jellemes ember. A többitől eltekinthetni. Apró félreértésektől te sem lész ment.

Nekünk nőknek arra kell törekednünk, hogy otthonunkat kellemessé, kedvessé tegyük és magunk is mindig a legjobb kedvvel fogadjuk urunkat.

Tapasztalatból tudom, mert ezzel értem el azt, hogy uram még legjobb barátjait is otthagya és nem engedve se kérésnek,

se gunyolódásnak egy nap, mint másnap siet hivatalából haza és velünk tölti az ünnepeket is nem unva meg az otthont.

Mindig, minden pillanatban gondolj családodra és uradra, de ne légy zsarnoka háznak.

A férfiak szeretik, ha az ő dolguk érdekli nejküket, ha minden iránt, a mit ők csinálnak, érdeklődünk, a tanácsot szívesen veszik, a kéréseknek engednek, ha tehetik meg is teszik. Mert igyekezz mindig, ha valamit el akarsz érni, hogy csak olyat kérj, a mit elérhetsz.

Semmitse vesznek a férfiak oly rossz néven, mintha nevükön esik csorba, ha a legkisebb is. Ezért igyekezz uradnak tiszteletet szerezni. Ne tedd őt nevetségessé mások előtt még tréfás nyilatkozattal vagy szóval se. Mindig úgy beszélj vele otthon, mint nyilvános helyen, a mint egy férfi el is várhatja, udvariasan, nyájasan.

Többet érsz el, hidd el, modorral, mint bármily zsarnoksággal. Semmi se teszi becsültebbé a nőt a férfi előtt, mintha azt látja, hogy tiszteli, becsüli őt úgy tetteiben, mint szavaiban.

Egyszóval, egy kedveskedéssel többet érsz el, mint száz goromba szóval. Hiszen erre ő is képes és szó szót bővelve, te vagy a sértett.

Igyekeztem kérésednek eleget tenni és most befejezve levelemet, kívánok néked számtalan sok boldog évet.

Budapest, 1904. július 15.

a te igaz, hű barátnőd
Amália.



Jézus, mint jó barát.

Részlet Stalker J. glasgowi lelkész könyvéből.

IV.

A baráti szeretet gyönyörűséggel tesz szolgálatot, hoz kisebb, nagyobb áldozatokat.

E tekintetben a régiek olyan érzékenyek voltak, hogy — a barátság kötelességeiről beszélve — nem azt kérdezték, mit tehet egyik barát a másikért, hanem azt keresték, hogy hol van az a határ, melynél az önfeláldozó szeretetnek meg kell állni. Természetesnek tartották, hogy mindent megtesz, elszenved barátjáért s hogy mindent ad neki, mivel segítségére lehet; és csak arra figyelmeztették, hogy barátja iránt való buzgóságában nehogyan összeütközésbe jöjjön magasabb kötelezettségekkel, me-

lyekkel családjának vagy Istenének tartozik. Az antik művészek a barátságot megszemélyesítették fiatal ember csókjában, hajdon fejjel, egyszerű ruházattal, de erős, izmos testtel ábrázolták, mely kész minden szolgálat teljesítésére. Ruhája szélére e szavak voltak írva: Halál és Élet, jelképezve, hogy a barátság az életben s a halálban változatlan. A homlokára felírták: Nyár és Tél, azt értve e szavak alatt, hogy jó- és balszerencsében a barátság sem ismer ingadozást, csak kötelességei változnak meg. A szobor bal válla és a bal kar meztelenek voltak egész a szivig, hova a jobb kéz mutatott e szavakkal: Közel és Távolság, mely azt jelentette, hogy az igazi barátságot idő vagy térbeli távolság nem befolyásolhatja.

János életében sok példát találhatnánk az ilyen nemes barátság illusztrálására, de egyik sem olyan jellemző, mint a Mester magaviselete Lázár halálánál és feltámadásánál. Minden lépése, melyet ez alkalommal tett, jellemző reá nézve. Indiába ment, pedig jól tudta, hogy ott veszélynek teszi ki magát; Mártha hitét fellelkesítette, megerősítette; titokban elküldött Máriáért, hogy ő is jelen legyen a nagy eseménynél; meghatottsága anynyira fokozódott, hogy könnyekben tört utat magának s a körülállók is csodálkozva kiáltottak fel: „Nézzétek, milyen nagyon szerette őt.“ A nővéreket előkészítette a történéndőkre, imával erősítette meg szívéket, hogy ne legyen igen nagy a megrázkódtatás, ha fivérüket újból meglátják. Mind ezek bizonyosságot tesznek egy gyöngéd, majdnem nőies szeretetről, mely erősebb volt, mint a halál és áldást osztó, mint az Ég maga.

De a barátság nemcsak akkor nyilvánul, midőn boldogságot oszt, hanem akkor is, midőn a jótéteményeket elfogadja. Mert ezáltal mutatja meg barátjának szeretetétbe vetett bizalmát. Jézus János iránti mély, igaz szeretetét akkor mutatta meg igazán, midőn a keresztfán függve, arra kérte szeretett tanítványát, hogy fogadja el Máriát anyjának. Soha barátság nem nyilatkozott gyöngédebben, mint ez esetben. Jézus nem kérdezte meg, ha akarja-e, mert bizonyos volt János odaadásában; és ez a bizalom volt a legdrágább kincs, melyet tanítványának adhatott.

(Folyt. köv.)

F. E.



Egy kérő szó a nőkhez.

Olvasóink emlékezhetnek, hogy múlt év nov. 2-án volt egy tombolaestély Kolozsváron, a collegium dísztermében, melyen azokat a tárgyakat játszották ki, melyeket a D. F. Egylet nyert.

Az 1902-iki nagy sorsjátékra meg éppen emlékeznek. Hisz mi — a nők — adtuk össze azokat a gyönyörű kézimunkákat, melyek a nyereményeket képezték s melyekhez a kolozsvári közönség bucsujárást tartott, mikor a huzást megelőző napokban egyes kereskedések kirakataiban kiállították. Összeadtuk pedig azért, hogy kis lapunknak pénzalapot teremtsünk. A sorsjátéknak eredménye 1400 K. volt, de azt kevesen tudják, hogy az őszi tombolajáték még 200 K-át jövedelmezett, melyet szintén a »Nők Világa« alapjához csatoltak.

Ilyen volt az anyagi eredmény. És az erkölcsi?

Mostani írásomnak más célja lévén, nem terjeszkedhetem ki az erkölcsi eredmény fejtegetésére. Azonban sajnálom azokat a kedves társnőimet és olvasóinkat, kik egyik alkalommal sem lehetnek jelen, nem gyönyörködhetnek, okulhattak, mulathattak. Én ott voltam mindkettőn. Annak idején az elsőt ismertettem. Az utolsón szereplő voltam, Közreműködtek még: Fekete Gábor táblai elnök, egyleti alelnök gyönyörű megnyitóval, Boros Ella szavalattal, Pákei Márta zongorajátékkal, ifj. Sándor János és Iszlai Géza hegedű-zongora duettel. A közönség alig birt betelni az élvezettel, a Főtisztelendő Püspök úr pedig tartott egy gyújtó hatású szép beszédet, felhíva a közönséget, hogy legyen szószólója, terjesztője egyletünk nemes irányának s máskor is seregeljen minél nagyobb számban az egyleti estélyekre. Ezután jött a tombolajáték. Különösen a karzatra felvezetett tanulóseregnek szolgált nagy gyönyörűségére. A már egyszer nyert tombolakártyák elárverezése stb. sok mulatságos epizóddal járt. Összesen 35 nyereménytárgy volt. A játék 2 órát tartott.

Ez az egyszerű és könnyű eljárás fölbuzdította a választmányt és szívesen folytatná, ha a vidéki tagok is segítenék

Én — jelen lévén a gyűlésen — biztosítottam a választmányt, hogy nem fognak bennünk — vidékiekben — ezután sem csatlódni. Nem volt *szalmaláng* multkori lelkesedésünk, mely létrehozta a sorsjátékot. Ezután is akadni fognak köztünk nagy számmal, kik szívesen beküldjük azt a kis kézimunkát.

Ugy-e kedves társnőim nem hagynak cserben? Sokan fogják ajándékaikat, legyen az bármi — nem feltétlenül kézimunka szükséges — beküldeni a *Dávid Ferencz Egylet titkárnak Kolozsvárt, Rózsa-utca 2. sz.* Még pedig augusztus-szeptember hónapokban, mivel csak a korán beérkezettek lehet az őszi első estélyen fölszámolni.

Ne versengjünk, hogy melyikünk küld be értékesebb munkát, ne akarjuk egymást tulliczítani, mert ez megölné lenne áldozatkészségünknek. Nem munkakiállítás a cél, csak mulatságos jótékonyosság.

Az nem tarthat vissza senkit az adásban, hogy a tombolajátékban esetleg nem vehet részt. Lehet tombolajegyeket beszerezni a távollakóknak is. Hisz Magyarországon nincs olyan unitárius egyén, a kinek ne lenne Kolozsváron egy hozzátartozója vagy legalább ismerőse, a ki tombolajegyeit kijátssza.

Hiszem, tudom, hogy társnőim és kedves olvasóink általában meg fogják mutatni, hogy adakozó kedvünk nem *szalmaláng*, mely egyet egyet lobban, aztán kialszik, hanem *öröktűz*. És szem előtt tartják most és mindig Pál apostol mondását: »Isten a jókedvű adakozót szereti«.

Raffaj Irma.



N é p d a l.

Tanulj házi csinoságot,	Kövess te is józanságot,
Tarts mindenben tisztaságot,	Tanulj serény gazdaságot,
És jó rendet mint anyám.	Szántást, vetést, mint apám.
Tudj kapálni, kendert nyöni,	Rakni ügyes kalangyákat,
Sütni, főzni, fonnni, szöni,	Szép asztagot, szép buglyákat,
S én elveszlek Rózsikám	S hozzád megyek bácsikám.

Tiboldi István.*

* Tiboldi István szentmiklósi, szentgericezi s majd kedei tanító, híres népköltő ezen versét olvasóink közül kevesen ismerik. A Nemzeti Társalkodó 1844. évfolyamából közöljük.

TARTALOM: Ima. — Könyveinkről. Perczelné-Kozma Flóra. — Erzsébet királyné szanatoriumról. Bogyai Kálmánné. — Japánról. Fanghné Gyujtó Izabella. — Levél egy leányhoz. — Jézus, rint jó barát F. E. — Egy kérő szó a nőkhez. Raffaj Irma. — Népdal. Tiboldi István.



Fülöp Sándor

— Női szabó —

Készít angol, francia ruhát és konfekciót a legutolsó divat szerint.

Ugyszintén elfogad hölgyeket a szabás és varrás tanításra.

Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 10.

Nyomatott Gámán J. örökösénél Kolozsvárt, Kossuth L. -utca 10.